

Sygnatura akt I AGa 88/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2022 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

Sędzia: Leon Miroszewski

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2022 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą

w P. (poprzednio: w S.)

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 23 marca 2022 roku, sygnatura akt VIII GC 162/17

I. oddala apelację;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 4.050,00 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Leon Miroszewski

Sygnatura akt I AGa 88/22

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 23 marca 2022 roku, sygnatura akt VIII GC 162/17, z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. o zapłatę kwoty 138.280 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu oraz kosztami procesu, w punkcie I oddalił powództwo, zaś w punkcie II zasądził od powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 7.416,99 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 29 maja 2013 r. powódka, jako zamawiający, zawarła z pozwaną, jako wykonawcą, umowę nr (...), w myśl której pozwana zobowiązała się wykonać roboty budowlane, w ramach inwestycji realizowanej pod nazwą „Przebudowa budynku (...)”, obejmujące instalację wentylacji mechanicznej (...), instalacji klimatyzacji (D.), instalacji wentylacji grawitacyjnej, kurtyn powietrznych, klap p.poż z siłownikami elektrycznymi; obudowy kanałów wentylacyjnych, oraz rysunków uszczegółwiających do projektu budowlanego oraz wykonanie kompletnej dokumentacji powykonawczej w uzgodnieniu z inspektorem nadzoru (§ 1 ust. 1).

Umówione roboty budowlane miały być wykonane w oparciu o dokumentację projektową opracowaną przez: M. H. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...). Zgodnie z umową wykonawca stwierdził, że przed podpisaniem umowy zapoznał się z dokumentacją projektową wymienioną w ust. 2, warunkami lokalizacyjno-

terenowymi placu budowy i uwzględnił je w wynagrodzeniu określonym w § 6 umowy, a po zapoznaniu stwierdza, że rozwiązania techniczne i konstrukcyjne pozwalają na wykonanie przedmiotu niniejszej umowy i nie wnosi do nich zastrzeżeń (§ 1 ust. 3). Wykonawca potwierdził też otrzymanie 1 egzemplarza dokumentacji projektowej (§ 1 ust. 4).

W § 3 umowy strony ustaliły następujące terminy wykonania przedmiotu umowy: a) przekazanie frontu robót: 10.06.2013 r., b) rozpoczęcie robót: 10.06.2013 r. i c) zakończenie robót: 31.03.2014 r. Dodatkowo ustaliły, że wykonawca zobowiązany jest w terminie do dnia 21.06.2013 r. uzgodnić pisemnie z Inwestorem zastępczym (...) Sp. z o.o.) szczegółowy Harmonogram Rzeczowo-Finansowy, który będzie stanowił jednocześnie podstawę do wystawiania faktur przejściowych.

Za wykonanie przedmiotu umowy strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 920.000 zł nieobejmującej podatku od towarów i usług, który miał być naliczony w fakturze VAT w wysokości wynikającej z obowiązujących przepisów prawa. Zgodnie z umową powyższe wynagrodzenie miało obejmować wszystkie czynniki cenotwórcze dla należytego wykonania przedmiotu niniejszej umowy (§ 6 ust. 1).

W § 10 umowy strony zastrzeżono możliwość naliczenia kar umownych od wykonawcy za zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy – w wysokości 0,5% kwoty wynagrodzenia ryczałtowego brutto określonego w § 6 ust. 1 umowy za wykonanie przedmiotu umowy, za każdy dzień zwłoki ponad termin zakończenia robót określony w § 3 umowy (ust. 2 lit. a). Dalej zapisano, że kary umowne stają się wymagalne w chwili zaistnienia podstaw do ich naliczenia (§ 10 ust.4).

W § 12 ust. 1 umowy zamawiający oświadczył, a wykonawca przyjął do wiadomości i wyraził zgodę na to, że prawa i obowiązki zamawiającego w ramach niniejszej umowy wykonywać będzie również Inwestor Zastępczy - (...) (...), która posiada z zamawiającym umowę na zastępstwo inwestycyjne.

W myśl § 13 ust. 1 zastrzeżono, że wszelkie zmiany i uzupełnienia umowy mogą być dokonane wyłącznie w formie pisemnego aneksu pod rygorem nieważności.

Zawarcie powyższej umowy poprzedzone było negocjacjami i ustaleniami odnoszącymi warunków współpracy stron, wynagrodzenia, a także cen i rodzaju urządzeń, które miały być dostarczone i zamontowane przez pozwaną, jako wykonawcę w ramach realizacji inwestycji.

Podczas pertraktacji pozwana przedstawiła powódce oferty dotyczące terminów dostaw, montażu i uruchomienia central wentylacyjnych firmy (...) (agregatów (...) S.) i firmy (...). Wraz z ofertami handlowymi przez stronę pozwaną były również przedstawione parametry przedmiotowych urządzeń. W rezultacie prowadzonych negocjacji powódka ostatecznie zdecydowała się na zakup i montaż central wentylacyjnych firmy (...), które były bardziej zaawansowane technologicznie niż firmy (...), albowiem przewidywały zainstalowanie rekuperatorów odpowiedzialnych za odzysk ciepła jak i również były w pełni zgodne z projektem budowlanym oraz były tańsze.

W uwagach do oferty techniczno-handlowej nr (...) z 27 marca 2013 r. zapisano, że dokonano zmiany central wentylacyjnych (...) na odpowiadające im centrale wentylacyjne firmy (...), z zachowaniem parametrów technicznych i technologicznych zawartych w projekcie, oraz klimatyzatorów firmy (...) na odpowiadające im urządzenia firmy (...) z zachowaniem parametrów technicznych i technologicznych zawartych w projekcie. Przy wyborze central firmy (...) analizowane były parametry techniczne wymagane przez projekt, termodynamiczne, elektryczne i gabarytowe.

Projekt budowlany stanowiący podstawę robót wykonywanych przez pozwaną, w części dotyczącej instalacji grzewczej C.O. i instalacji wentylacji mechanicznej i klimatyzacji, przygotowany został przez mgr inż. M. J.. Zgodnie z przedmiotowym projektem dla realizacji umowy dopuszczalne było użycie central wentylacyjnych firmy (...) lub (...). Zdaniem projektanta centrale obu firm mają te same parametry. Zamienny wybór centrali nie wymagał wprowadzania zmian projektowych.

W dniu 27 września 2013 r. sporządzony został protokół przekazania placu budowy. W treści protokołu zapisano, że komisja dokonująca przekazania wykonawcy terenu budowy na podstawie umowy nr (...), przekazuje

jednocześnie zakres rzeczowy robót obejmujący: instalacje wentylacji mechanicznej (...), instalacje klimatyzacji (D.), instalacje wentylacji grawitacyjnej, kurtyny powietrzne, klapy p.poż z siłownikami elektrycznymi; obudowy kanałów wentylacyjnych, a także dokumentację projektową.

Gdy pozwana przestąpiła do wykonywania robót, inne roboty wykonywali też inni wykonawcy. Dla inwestycji prowadzony był dziennik budowy nr (...). Realizacja prac wykonywanych przez pozwaną nie była uwzględniona w dzienniku budowy.

W trakcie realizacji umowy nr (...) funkcję inżyniera budowy z ramienia pozwanej pełniła J. P. odpowiedzialna za nadzór na procesem budowy i za kontakt z nadzorem powódki. Po dostarczeniu w ramach wykonania umowy urządzeń w postaci central firmy (...) J. P. przekazała karty doborowe i karty katalogowe rzeczonych urządzeń przedstawicielowi inwestora zastępczego tj. spółki (...).

Wskazana umowa była kilkakrotnie zmieniana. W aneksie nr (...) z 1 października 2013 r. strony dokonały zmiany w zakresie przedstawicieli zamawiającego, którymi wyznaczeni zostali B. S. (1) - kierownik budowy i P. K. - Inspektor Nadzoru robót sanitarnych, a także w zakresie zastępstwa inwestycyjnego poprzez wskazanie jako inwestora zastępczego Przedsiębiorstwa Usług (...) S.A.”.

W aneksie nr (...) z 20 sierpnia 2014 r. strony dokonały zmiany w zakresie zastępstwa inwestycyjnego poprzez wskazanie jako inwestora zastępczego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a także w zakresie wyznaczenia osoby uprawnionej ze strony zamawiającego do potwierdzania odbiorów przejściowych i końcowych robót wykonywanych przez pozwanego czy wycofania żądania udzielania płatności z gwarancji. Dodatkowo w aneksie tym strony uzgodniły, że zmianie ulega § 3 lit. c umowy w ten sposób, że zakończenie robót z pewnymi zastrzeżeniami nastąpi w terminie do 30 listopada 2014 r., a wykonawca zwróci na plac budowy 21 sierpnia 2014 r. Zamawiający zlecił też wykonawcy wykonanie do 19 września 2014 r. dodatkowych robót szczegółowo określonych w kosztorysie stanowiącym załącznik do aneksu, za wynagrodzeniem w wysokości 5.500 zł + VAT.

Po dokonaniu zmiany inwestora zastępczego i objęciu tej funkcji przez spółkę (...) nastąpiła również zmiana osoby inżyniera budowy z ramienia pozwanej i funkcję tę przejął S. P.. Na żądanie nowego inwestora zastępczego S. P. ponownie przygotował karty doborowe i wnioski materiałowe dotyczące istniejących już central. W dniu 7 lipca 2014 r. przygotował też kartę zatwierdzenia wyrobu budowlanego. Inspektor nadzoru M. C. z ramienia inwestora zastępczego odmówiła akceptacji zamontowanych urządzeń w postaci central, zakwestionowała ich zgodność z projektem. Pozwana podtrzymywała stanowisko o poprawności wykonania umowy w zakresie zamontowanych central. W związku z powstałym na tym tle sporu braku odpowiedniego frontu robót pozwana przerwała prace i opuściła teren budowy.

Ostatecznie strony podjęły negocjacje dotyczące dalszej realizacji inwestycji obejmujące ustalenie nowego harmonogramu prac objętych umową nr (...), ustalenia dotyczące terminu zakończenia robót i zakresu prac dodatkowych. Stanowiska stron przedstawione były w ramach wymiany pism i na naradach koordynacyjnych. Za okres od 2 czerwca do 20 sierpnia 2014 r. przygotowany został raport końcowy inwestora zastępczego. W raporcie tym odnośnie umowy nr (...) stwierdzono zaawansowanie prac na poziomie 48% z zaznaczeniem, że firma miała wstrzymane roboty na budowie od 1 sierpnia 2014 r. ze względu na brak zgodności realizacji zadania z projektem budowlanym. Po uzgodnieniach z autorem projektu oraz inspektorem branżowym wznowiono roboty od 20 sierpnia 2014 r. Dalej zapisano, że brak zakończenia robót renowacyjnych stropu oraz czyszczenia/malowania słupów p-poż., które miały być wykonane przez (...) wstrzymuje prace. Brak sprzeciwu autora projektu w zakresie zamiany central oznaczał spełnienie parametrów projektu.

We wrześniu 2014 r. na zlecenie powódki inż. L. B. sporządził opinię techniczno-branżową wentylacji mechanicznej - szacunek kosztów eksploatacyjnych central dotyczące inwestycji polegającej na przebudowie obory w dawnym zespole rzeźni miejskiej na Ł.. W podsumowaniu opinii zapisano, że zmiana przez wykonawcę wyspecyfikowanych w projekcie budowlanym central typu G. produkcji (...) na centrale wentylacyjne (...) produkcji (...) skutkowała tym, że centrale zamienne oraz ich agregaty chłodnicze posiadają znacząco gorsze parametry techniczne, są bardziej energochłonne od

central wyspecyfikowanych w projekcie budowlanym, a powyższe będzie miało istotny wpływ na koszty eksploatacji budynku. Łączna różnica kosztów rocznej eksploatacji systemu/energia elektryczna/ wynosi według tej opinii 6.009 zł.

Po przeprowadzonych negocjacjach w aneksie nr (...) z 26 listopada 2014 r., do umowy nr (...), strony uzgodniły przedłużenie terminu zakończenia robót do 30 stycznia 2015 r. z zastrzeżeniem, że w przypadku leżącym po stronie wykonawcy strony zobowiązują się najpóźniej do 10 stycznia 2015 r. podjąć negocjacje w celu ustalenia innego terminu. Wprowadzone zmiany dotyczyły również wskazania przedstawicieli zamawiającego, którymi wyznaczeni zostali L. H. - dyrektor spółki, M. S. - koordynator zespołu nadzoru inwestorskiego i Z. T. - kierownik budowy, a także zastępstwa inwestycyjnego poprzez wskazanie jako inwestora zastępczego (...), należącej do M. S..

M. S. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej jako inwestor zastępczy zajmował się branżą budowlaną, zaś branżą sanitarną zajmował się P. J.. Inwestor zastępczy nie poddawał analizie tego co było wcześniej zatwierdzone i w tym zakresie nie dokonywał kolejnych uzgodnień.

W aneksie nr (...) z 27 listopada 2014 r. strony rozszerzyły przedmiot umowy o roboty polegające na dostawie i montażu dodatkowych czerpni ściennych, za które zamawiający miał zapłacić wykonawcy wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 4.000 zł netto. Termin rozpoczęcia robót określono na 27 listopada 2014 r. a zakończenia na 2 grudnia 2014 r. w zakresie rozszerzenia przedmiotu umowy.

Rozszerzenie przedmiotu umowy przewidziane w aneksie nr (...) z 26 lutego 2015 r. dotyczyło robót dodatkowych polegających na przebudowie czterech kanałów wentylacyjnych. Wynagrodzenie ryczałtowe za wykonanie tych robót ustalone zostało na kwotę 1.450 zł. Termin rozpoczęcia robót określono na 2 marca 2015 r., zaś termin zakończenia na 6 marca 2015 r.

W związku z zakończeniem przebudowy budynku (...) w korespondencji elektronicznej z 29 stycznia 2015 r., działając w imieniu powodowej spółki jako inwestora oraz w imieniu własnym - inwestor zastępczy M. S. wystosował do podmiotów zaangażowanych w realizację zadania zaproszenie na inaugurację zakończenia przebudowy obiektu informując, że uroczystość odbędzie się 6 lutego 2015 r.

Po zakończeniu inwestycji, co nastąpiło w styczniu 2015 r., na terenie budowy prowadzone były jeszcze prace wykończeniowe i naprawcze. Centrale wentylacyjne były już zamontowane naprawy wymagały natomiast fragmenty instalacji uszkodzone prawdopodobnie przez wykonawców dachu. Prace wykonane przez pozwaną zostały odebrane bez zastrzeżeń.

W dniu 2 lutego 2015 r. Przedsiębiorstwo Budowlane (...) sp. z o.o. wystawiło na rzecz powodki fakturę VAT nr (...) na łączną kwotę 11.510,96 zł z tytułu czynszu za pomieszczenie biurowe i opłaty dodatkowe zgodne z umową.

W dniu 10 lutego 2015 r. w trakcie narady koordynacyjnej dotyczącej instalacji sanitarnej i elektrycznej ustalono między innymi, że brak obudowy GK w wieżyczkach 1 i 3 uniemożliwia pozwanej spółce wykonanie kanałów wentylacji w tym rejonie, i że pozwana, jako wykonawca, nadal oczekuje na decyzję odnośnie naprawy uszkodzonych kanałów i urządzeń na poddaszu nieużytkowym. W protokole z narady zapisano również, że z uwagi na zmianę funkcji przez inwestora należy przenieść jednostkę wewnętrzną klimatyzacji z pomieszczenia archiwum do pomieszczenia księgowości.

Dalej Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 12 czerwca 2015 r. sporządzony został protokół odbioru robót instalacji mechanicznej i klimatyzacji. W treści protokołu stwierdzono - po zapoznaniu się z przedłożonymi dokumentami budowy oraz z jakością i zakresem wykonanych robót, że roboty zostały wykonane zgodnie ze sztuką budowlaną i obowiązującymi przepisami. Zmiany naniesiono w dokumentacji powykonawczej. Materiały użyte do wykonania robót zostały dostarczone przez wykonawcę. Nie stwierdzono usterek i braków, a jakość wykonanych robót oceniona została jako dobra.

W związku ze zgłaszanymi przez powódkę roszczeniami w zakresie doboru urządzeń - firmy (...) zamiast (...), i ilości zużywanej energii, pozwana zwróciła się do prof. dr hab. inż. B. Z. o wydanie ekspertyzy w omawianej kwestii. Ekspertyza taka została sporządzona w marcu 2016 r. Zgodnie z jej wnioskami centrale firmy (...) zostały prawidłowo dobrane i znacząco zmniejszają zapotrzebowanie na energię elektryczną. Ponadto centrale firmy (...) są w eksploatacji korzystniejsze ekonomicznie niż centrale firmy (...).

W piśmie z 10 stycznia 2017 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwot, będących konsekwencjami nienależytego wykonania przez pozwaną umowy nr (...) z 29 maja 2013 r. tj. 1) kwoty 30.076 zł - tytułem różnicy w cenie pomiędzy zamontowanymi centralami klimatyzacyjnymi, a planowanymi do zamontowania zgodnie z projektem, 2) kwoty 120.180 zł tytułem nadwyżki w kosztach zużycia energii elektrycznej w przeciętnym okresie eksploatacji wynoszącym 20 lat, związanych ze znaczną różnicą parametrów poboru mocy pomiędzy zamontowanymi centralami klimatyzacyjnymi, a planowanymi do zamontowania zgodnie z projektem, 3) kwoty 38.474,60 zł tytułem kosztów związanych z opóźnieniem w wykonaniu umowy (na które składają się kwoty: 8.963,96 zł i 1.992,10 zł za czynsz wynajmu lokali w lutym 2015 r., z uwagi na brak możliwości korzystania z lokali będących własnością spółki, których tyczyła się przedmiotowa inwestycja; 4.148,54 zł za ochronę terenu budowy w lutym 2015 r., 23.370 zł za zastępstwo inwestycyjne w lutym 2015 r.) oraz 4) kwoty 96.186 zł tytułem kary umownej za zwłokę w wykonaniu umowy, która winna zostać wykonana najpóźniej 30 stycznia 2015 r., a która została faktycznie wykonana 16 lutego 2015 r. (5.658 zł x 17 dni zwłoki), wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi zgodnie z § 10 ust. 4 umowy. W odpowiedzi na powyższe wezwanie pozwana zakwestionowała w całości zasadność objętych nim roszczeń odmawiając zapłaty jakichkolwiek kwot na rzecz powódki. Podniosła, że centrale wentylacyjne produkcji firmy (...) zostały zamontowane zgodnie z umową. Przedstawiła porównanie central oraz korzyści zastosowania central marki (...), jako mniej energochłonnych, a więc tańszych w eksploatacji. Dodała, że centrale firmy (...) o parametrach z dokumentacji projektowej nie były produkowane w czasie zawierania umowy.

Posługując się opinią biegłego Sąd Okręgowy ustalił, że zamontowane w obiekcie będącym przedmiotem umowy stron nr (...) centrale wentylacyjne firmy (...) pod względem technicznym i technologicznym są równoważne (tożsame) ze wskazanymi w projekcie centralami firmy (...), dodatkowo zastosowane w nich rozwiązania techniczne oraz indywidualna budowa central (...) przewyższa technologicznie centrale firmy (...), w aspektach dotyczących zastosowania nowoczesnych wymienników odzysku ciepła zarówno w zimie jak i w okresie letnim. Centrale wentylacyjne firmy (...) posiadają cechy techniczne zgodne z centralami firmy (...). Centrale firmy (...), zamontowane w obiekcie, pod względem technicznym i technologicznym odpowiadają parametrom przewidzianym w projekcie. Posiadają właściwą wydajność i spełniają zadane parametry techniczne. Wydajność cieplna obydwu central jest praktycznie jednakowa. Przy prawidłowej, zgodnej z projektem, eksploatacji obiektu osiągnane są parametry dotyczące ilości wymian oraz wymaganych temperatur, a moc zainstalowanych urządzeń chłodniczych w przypadku central firmy (...) jest mniejsza, co możliwe jest dzięki wykorzystaniu ciepła odpadowego z powietrza usuwanego z pomieszczenia. Takie rozwiązanie powoduje, że koszty eksploatacyjne będą niższe niż w przypadku planowanego pierwotnie rozwiązania projektowego. Dokumentacja projektowa obiektu w zakresie wentylacji i klimatyzacji nie zawierała danych dotyczących maksymalnej liczby osób przebywających w poszczególnych pomieszczeniach. Informacje dotyczące sposobu określania przez projektanta mocy chłodniczych zainstalowanych w obiekcie urządzeń pozwana zyskała w trakcie realizacji obiektu. Zastosowane centrale wentylacyjne firmy (...) pozwalają na istotne obniżenie kosztów eksploatacyjnych związanych z poborem energii elektrycznej przez układy chłodnicze zainstalowane w centrali wentylacyjnej. Zachodzi różnica w zużyciu energii elektrycznej oraz energii cieplnej pomiędzy zamontowanymi centralami firmy (...) oraz firmy (...). Centrale firmy (...) generują mniejsze zużycie nośników energetycznych tj. energii elektrycznej i cieplnej. W związku z brakiem szczegółowych dokumentów dotyczących wszystkich parametrów central wentylacyjnych firmy (...) (kart doborowych) nie można jednoznacznie określić różnicy kosztów zużycia nośników energetycznych obu central. Obecnie nie są dostępne oferty centrali klimatyzacyjnych i cenniki, a więc różnicy w cenie pomiędzy centralami (...) a (...) nie można zweryfikować.

W czasie użytkowania obiektu wybudowanego w ramach „Przebudowa budynku (...)” powódka stwierdziła problemy związane z nieprawidłowym działaniem centrali i brakiem komfortu korzystania z obiektu. Schładzanie obecnej Sali

widowiskowej, a pierwotnie sali (...)/K. (...)/ Galerii (...), zostało dobrane dla określonych kubatur i ilości wymian = 4,5, co jest równoznaczne dla max. 50 (mała sala) i 120 osób (duża sala księgarń). Zakładano projektowo w tych salach razem max. 220 osób i inną funkcjonalność sal parteru. Dodatkowo projektant określił, że układ chłodniczy central wentylacyjnych nie miał za zadanie spełniać funkcji klimatyzacji. Jest to układ wentylacyjny i ma on za zadanie zapewnić powietrze o odpowiedniej temperaturze do celów bytowych przebywających w pomieszczeniach ludzi. Na etapie eksploatacji wykonawca wraz z projektantem stwierdzili, że w Sali widowiskowej ((...)) zostały zamontowane urządzenia oświetleniowe wydzielające duże ilości ciepła, które nie były uwzględnione w bilansie ciepła. Dodatkowo projektant przekazał informacje, że w pierwszym etapie budowy (rok 2013) prowadzone były rozmowy z inwestorem o zmianie funkcji sal (...) i K. na sale widowiskowe. Inwestor został poinformowany przez projektanta, że zmiana taka wiązałaby się ze zmianą urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacyjnych na większe jednakże inwestor nie uwzględnił powyższych uwag i systemy wentylacji i klimatyzacji nie zostały przystosowane, zwiększone, aby spełniać parametry dla sali widowiskowej.

Z uwagi na to, że powódka eksploatuje i użytkuje obiekt niezgodnie z założeniami projektowymi tj. przekracza dopuszczalną założoną w projekcie ilość osób przebywających w poszczególnych pomieszczeniach, ze względu na charakter pomieszczeń zastosowano urządzenia oświetleniowe wydzielające duże ilości ciepła, które nie zostały uwzględnione w bilansie cieplnym przy doborze urządzeń chłodniczych. Użytkownik otwiera okna w pomieszczeniach, co powoduje napływ dodatkowego ciepła, nieuwzględniony w bilansie cieplnym przy doborze urządzeń chłodniczych. Niewłaściwy sposób eksploatacji obiektu przez powódkę wpływa bezpośrednio na zaburzenie funkcjonowania urządzeń wentylacji i klimatyzacji oraz niemożność osiągnięcia parametrów określonych w projekcie. Niewłaściwy sposób eksploatacji centrali wentylacyjnej oraz wybór typu okapów przez powódkę wpływa bezpośrednio na zaburzenie funkcjonowania urządzeń wentylacji i klimatyzacji oraz niemożność osiągnięcia parametrów określonych w projekcie. Niewłaściwy sposób eksploatacji urządzeń systemów wentylacji i klimatyzacji obiektu przez powódkę, brak konserwacji oraz wykonywania zgodnych z DTR producentów urządzeń przeglądów serwisowych wpływa bezpośrednio na zaburzenie funkcjonowania urządzeń wentylacji i klimatyzacji oraz niemożność osiągnięcia parametrów określonych w projekcie.

Sąd Okręgowy ocenił, że powództwo okazało się niezasadnione i wskazał, że podstawą prawną stosunku zobowiązaniowego stanowiącego źródło sporu stanowi co do zasady art. 647 k.c. Przywołując tekst wskazanego przepisu Sąd ten uznał za niesporne zawarcie umowy pomiędzy stronami, wskazanie inwestycji której umowa ta dotyczyła, a także że pozwana wykonała zlecone jej prace między innymi w zakresie instalacji wentylacji mechanicznej i instalacji klimatyzacji oraz, że do ich wykonania użyte zostały centrale firmy (...).

W zakresie objętym sporem Sąd I instancji uznał, że tezy stawiane przez stronę powodową nie zostały wykazane w postępowaniu i co do zasady nie do końca pozostawały kompatybilne z formułą poszczególnych żądań. Stwierdził, że powódka nie wskazała wystarczającego materiału dowodowego dla pozyskania bazy danych wyjściowych umożliwiających właściwe porównanie central, których zróżnicowanie podkreślała. W tym względzie Sąd ten wskazał na braki kart doborowych, co podnosili biegli K. S. i T. M., jak również świadkowie i przedstawiciel strony pozwanej.

Dalej stwierdził, że brak dowodów, informacji o centralach, ofert sprzedaży czy cenników i twierdzeń faktycznych, które dawałyby biegłym możliwość porównywania obu central, skutkowało ogólnym przyjęciem, że określenie różnicy pomiędzy centralami (...) a (...) nie mogło zostać zweryfikowane.

Oceniając roszczenie o zapłatę kwoty 30.076 zł dochodzonej tytułem nadpłaconej różnicy w cenie pomiędzy zamontowanymi centralami klimatyzacyjnymi, a centralami klimatyzacyjnymi postulowanymi przez powódkę Sąd Okręgowy wskazał na brak możliwości zweryfikowania wysokości roszczenia. Stwierdził nadto, że ostatecznie przedmiotem umowy objęte zostały centrale firmy (...). Zaznaczył, że pomiędzy stronami przed zawarciem umowy toczyły się negocjacje, które między innymi dotyczyły tych właśnie urządzeń, które miały być wykorzystane przy realizacji umowy, zaś skutkiem tych negocjacji było zawarcie (podpisanej przez powódkę) umowy, w której wskazany był rodzaj central – centrale firmy (...). Ponadto ustalone w umowie wynagrodzenie miało charakter ryczałtowy.

Sąd pierwszej instancji doszedł do przekonania, że zgodnie z umową, pozwanej należała się umówiona kwota pieniężna w wysokości ustalonej z góry – bez rozliczania poszczególnych kosztów. Uznał, że roszczenie o zapłatę 30.076 zł nie może być uznane za wykazane, tym bardziej, że ustalona w umowie kwota wynagrodzenia obejmowała nie tylko dostarczenie central, ale również wykonanie robót budowlanych polegających na ich montażu i uruchomieniu, a także wykonaniu innych robót w szerszym zakresie. Wysokość z góry określanego wynagrodzenia nie może ulec zmianie poprzez jej obniżenie o cenę zakupu central.

Kontynuując wskazał, że w świetle opinii biegłych w niniejszej sprawie trudno jest mówić o różnicy w cenach obydwu central wentylacyjnych i tym samym przyjąć, że zamontowane centrale (...) są na rynku produktów klimatyzacyjnych i wentylacyjnych warte o 30.076 zł mniej, niż centrale G. marki S.. Dodał, że niezależnie od cen zakupu poszczególnych central ważnym jest, że w rezultacie prowadzonych negocjacji powódka ostatecznie zdecydowała się na zakup i montaż central wentylacyjnych firmy (...).

Oceniając kolejne roszczenie, o zapłatę kwoty 12.018 zł tytułem poniesionej przez powódkę nadwyżki w kosztach zużycia energii elektrycznej w dwuletnim okresie eksploatacji zamontowanych central klimatyzacyjnych oraz kosztów związanych ze znaczną różnicą parametrów poboru mocy pomiędzy zamontowanymi centralami klimatyzacyjnymi, a centralami klimatyzacyjnymi planowanymi do zamontowania zgodnie z projektem Sąd Okręgowy wskazał na dwie opinie specjalistyczne. W pierwszej z nich biegły sądowy K. S. stwierdził brak możliwości udzielenia precyzyjnych odpowiedzi na pytania stawiane w tezie dowodowej z uwagi na braki w materiale dowodowym, w szczególności brak danych wynikających z kart doborowych, które stanowią fundamentalny dokument. Sąd ten zaznaczył, że to na stronie powodowej spoczywał obowiązek wykazania faktów, z których wywodziła skutki prawne.

Kontynuując ocenę opinii biegłych Sąd Okręgowy stwierdził, że z obu wynika podstawowy wniosek, zgodnie z którym sposób realizacji całej inwestycji nie był właściwy, w tym prace zlecone w zakresie wentylacji i klimatyzacji, będące istotą sporu, nie były właściwie dokumentowane, czy monitorowane. Zaznaczył, że na nieprawidłowości w sposobie prowadzenia inwestycji wskazywali w zasadzie zgodnie wszyscy świadkowie. Zauważył ponadto, że wprawdzie inwestycja oceniana była jako wymagająca, na co mogą wskazywać chociażby kilkukrotne zmiany inwestorów zastępczych, to jednak sam fakt pojawiania się pewnych trudności (nieładu w dokumentacji), w których mogło dojść do zaginięcia przydatnych obecnie dokumentów, nie może obciążać pozwanej.

Dalej zauważył, że z opinii biegłych wynika również, że na postawie ogólnej wizualizacji spornych urządzeń oraz dowodów włączonych w poczet dostępnego materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy można stwierdzić, że centrale zamontowane przez pozwaną nie wykazują większego zużycia energii niż centrale pierwotnie zaplanowane. Powołując się na opinię biegłego T. M. wskazał, że w związku z brakiem szczegółowych dokumentów dotyczących wszystkich parametrów central wentylacyjnych firmy (...) (kart doborowych) nie można jednoznacznie określić różnicy kosztów zużycia nośników energetycznych obu central, natomiast posiadane dane wskazują, że centrale firmy (...) generują mniejsze zużycie nośników energetycznych tj. energii elektrycznej i cieplnej. Skonkludował Sąd Okręgowy, że wobec powyższego nie ma racji bytu roszczenie związane z powstaniem rzekomej nadwyżki w kosztach zużycia energii.

W oparciu o wnioski opinii biegłego sądowego T. M., Sąd pierwszej instancji stwierdził, że centrale wentylacyjne firmy (...) pod względem technicznym i technologicznym należy uznać za równoważne (tożsame) z centralami firmy (...). Z uwagi z kolei na względy techniczne i technologiczne odpowiadają one parametrom przewidzianym w projekcie. Następnie wywnioskował, że skoro, zgodnie z opinią, wydajność cieplna spornych central jest praktycznie jednakowa, to nie ma racji powódka twierdząc o znacznej różnicy parametrów powodujących różnicę w poborze mocy.

W odniesieniu do kolejnych żądań Sąd Okręgowy wskazał, że powódka nie wykazała ani zasadności roszczenia o zasądzenie kwoty 96.186 zł dochodzonej tytułem kary umownej, ani kwoty 38.474,60 zł dochodzonej tytułem dodatkowych powstałych po jej stronie kosztów. Zwrócił uwagę, że zarówno zasadności naliczenia kary umownej jak dodatkowych kosztów powódka upatrywała w opóźnieniu wykonania robót przez pozwaną, bowiem zamiast w przewidzianym w aneksie nr (...) terminie wyznaczonym na 30 stycznia 2015 r., wykonanie to nastąpiło 16 lutego

2015 r., w dniu faktycznego rozpoczęcia korzystania z obiektu. Sąd Okręgowy jednak zauważył, że przedmiotowy lokal faktycznie użytkowany był już wcześniej skoro na dzień 6 lutego 2015 r. zaplanowano w nim spotkanie inauguracyjne zakończenia przebudowy obiektu. Następnie wskazał, że na brak opóźnienia w wykonaniu głównego przedmiotu umowy potwierdzili też świadkowie: odpowiedzialny za nadzór robót sanitarnych - inspektor P. J., który zeznając w charakterze świadka podał, że inwestycja została zakończona w styczniu, potem trwały zaś prace wykończeniowe i naprawcze; M. S. - inwestor zastępczy - zeznał z kolei, że powódka jako inwestor, była wymagająca i żądała wyjaśnień - w przypadku opóźnień byłaby prowadzona korespondencja. W aktach sprawy nie ma korespondencji odnoszącej się do opóźnień. Znajduje się natomiast sporządzony 12 czerwca 2015 r. protokół odbioru robót instalacji mechanicznej i klimatyzacji. W treści protokołu zapisano, że roboty zostały wykonane zgodnie ze sztuką budowlaną i obowiązującymi przepisami, a jakość wykonanych robót oceniona została jako dobra. W protokole nie wskazano, ani na jakiegokolwiek zastrzeżenia co do sposobu wykonania prac, ani - co szczególnie istotne przy zarzucie naruszenia umownych terminów - na wykonanie robót z opóźnieniem.

Sąd Okręgowy stwierdził, że w świetle całokształtu materiału dowodowego (w szczególności dowodów osobowych i dowodów z dokumentów) miał możliwość oceny przebiegu realizacji inwestycji. Zdaniem tego Sądu należało uwzględnić przy ocenie ewentualnego opóźnienia okoliczność, że w trakcie procesu budowlanego kilkakrotnie zmieniali się inwestorzy zastępczy, że dokumentacja była wielokrotnie przekazywana, a czasami powielana zgodnie z wymaganiami danego inwestora, że pojawiały się braki w dokumentacji (dochodziło do jej zagubienia), że brak było należytej komunikacji, że dochodziło do wstrzymania robót, a następnie zlecenia wykonania robót dodatkowych. Ponadto wskazał, że na ewentualne opóźnienie wpływ mógł mieć także brak udostępnienia frontu robót, wyłączenie możliwości (od początku) wejścia na teren budowy, mimo automatycznego przesunięcia terminów. W ocenie Sądu pierwszej instancji zakwestionowanie w toku robót rodzaju zamontowanych przez pozwaną central, prowadzenie działań mediacyjnych i ostateczne zaakceptowanie central przez inwestora, mogło powodować pewne opóźnienie w realizacji prac, jednocześnie strona powodowa nie przedstawiła miarodajnego materiału dowodowego, z którego wynikałoby że pozwana znajdowała się w opóźnieniu z wykonaniem robót. Następnie zauważył, że nawet gdy do opóźnień doszło, to analiza materiału dowodowego pozwala na przejęcie, że opóźnienie nastąpiło z przyczyn niezależnych od pozwanej. Stwierdził następnie, że skoro opóźnienie nie powstało lub też powstało przyczyn, za które pozwana odpowiedzialności nie ponosi, to nie było postaw do naliczenia kar umownych za opóźnienie.

Dalej podał, że w konsekwencji nie było również postaw do żądania zwrotu związanych z opóźnieniem wydatków. Nie został wykazany związek pomiędzy poniesieniem przez powódkę kosztów w wysokości 38.474,60 zł, a dłuższym przebywaniem pozwanej na terenie budowy. W tym względzie Sąd Okręgowy zauważył, że strony podpisały kilka aneksów, w których przewidziano wykonanie dodatkowych robót. W aneksie nr (...) powódka zleciła pozwanej wykonanie robót dodatkowych polegających na przebudowie czterech kanałów wentylacyjnych, których zakończenie miało nastąpić 6 marca 2015 r., tym samym trudno przyjąć, że za przebywanie na budowie, czy realizowanie inwestycji jeszcze w lutym 2015 r. winę ponosi pozwana i to ją obciążają związane z tym koszty.

W zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd wskazał, że jego podstawę stanowią art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie wniosła powódka, który zaskarżyła wyrok w całości.

Apelująca zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego, a więc art. 6 k.c., poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że powódka nie wykazała zasadności dochodzonego powództwa, a w szczególności, że nie wykazano, że zamontowane centrale nie posiadają odpowiednich parametrów, nie spełniają wymagań powódki, zwłaszcza że powódka przedstawiła opinię prywatną B. S. (2), która potwierdza przedmiotowe fakty i jako jedyna ze znajdujących się w aktach opinii przedstawia wyniki pomiarów i badań przedmiotowej instalacji — pomimo, że teza dowodowa naprowadzona przez Sąd zobowiązywała biegłych do przeprowadzenia takich badań;

Ponadto skarżąca zarzuciła Sądowi pierwszej instancji błędy w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, że:

a) zamontowane centrale (...) są pod względem technologicznym i technicznym równoważne centralom firmy (...), w sytuacji gdy żaden z biegłych nie naprowadził żadnych okoliczności uzasadniających postawienie tego typu tezy,

b) zamontowane centrale posiadają właściwą wydajność i spełniają zadane parametry techniczne, w sytuacji gdy żaden z biegłych w przedmiotowej sprawie nie przeprowadził ani jednego pomiaru, ani żadnych badań,

c) zamontowane centrale mają podobną wydajność cieplną, w sytuacji gdy żaden z biegłych w przedmiotowej sprawie nie przeprowadził ani jednego pomiaru, ani nie przedstawił porównania jakichkolwiek central względem siebie, gdyż żaden z biegłych nawet nie był zainteresowany ustaleniem modeli zamontowanych central podczas dokonywania oględzin, aby takie ustalenie poczynić, bądź zapoznać się z dokumentacją dołączoną do pozwu, w której urządzenia te zostały przedstawione;

d) pozwana złożyła prawdziwe zapewnienie, przy składaniu oferty, że oferowane przez nią centrale są równoważne centralom (...), w sytuacji gdy naprowadzony materiał dowodowy przeczy temu twierdzeniu;

e) zamontowane centrale dają niższe koszty zużycia energii elektrycznej, aniżeli zastosowanie rozwiązania firmy (...), w sytuacji gdy żaden z biegłych poza swoimi twierdzeniami nie naprowadził żadnego dowodu na ich poparcie w tym zakresie, nadto żaden z powołanych biegłych nie był w stanie nawet uzasadnić swojego stanowiska;

f) obecnie nie są dostępne oferty centrali klimatyzacyjnych oraz cenniki, w sytuacji, gdy żaden z biegłych nawet nie zwrócił się o ich udostępnienie w celu sporządzenia opinii i dokonania porównania;

g) inwestor został powiadomiony o konieczności zmiany urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacyjnych na większe i nie uwzględnił on tych wniosków, w sytuacji gdy takie informacje się nie pojawiły a nadto funkcja poszczególnych pomieszczeń względem projektu się nie zmieniała, tym samym nie zachodziła konieczność zmiany mocy zamówionych urządzeń;

h) w pomieszczeniach, co do których zgłaszano wady, zastosowano urządzenia oświetleniowe wydzielające duże ilości ciepła, które nie zostały uwzględnione w bilansie cieplnym, w sytuacji w której nie przedstawiono żadnego dowodu z którego wynikałoby, że urządzenia te faktycznie wydzielają więcej ciepła aniżeli powinny, zwłaszcza że wartości te nie znajdują odzwierciedlenia w zgromadzonym materiale dowodowym, a biegli nie przeprowadzili żadnych badań w tym zakresie oraz nie wskazali żadnego materiału porównawczego, a także nie wskazano jaka wartość cieplna urządzeń oświetleniowych przyjęta została do projektu i w jakim stopniu zamontowane urządzenia odbiegają od tej wartości;

i) powódka eksploatuje i użytkuje obiekt niezgodnie z założeniami projektowymi, w sytuacji gdy z żadnego dowodu przedłożonego do niniejszej sprawy okoliczność taka nie wynika, a nawet jednorazowe przekroczenia co do liczby osób nie mogą wpłynąć na permanentny brak wydajności zastosowanych urządzeń;

j) powódka niewłaściwie eksploatuje centrale wentylacyjne co wpływa na zaburzenie funkcjonowania urządzeń wentylacji i klimatyzacji, w sytuacji gdy żaden z biegłych nie tylko nie udowodnił ale nawet nie uprawdopodobnił przedmiotowej okoliczności, a podczas ustnej uzupełniającej opinii biegłego T. M. nie potrafił on uzasadnić swojego stanowiska w tej kwestii jak i zresztą w każdej innej;

k) powódka nie prowadzi konserwacji i przeglądów urządzeń wentylacji i klimatyzacji, w sytuacji gdy powódka taką konserwację i przeglądy przeprowadza co wynika z zeznań świadków powódki oraz z zeznania jej Prezesa Zarządu, a wyprowadzona przez biegłego teza została oparta o jeden zabrudzony filtr, który znajdował się okresie między przeglądowym;

Apelująca zarzuciła także Sądowi pierwszej instancji naruszenie przepisów prawa procesowego: art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnej, dowolnej, zamiast swobodnej oceny dowodów, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, takich jak: oferta złożona przez pozwaną umowa zawarta pomiędzy stronami; w zakresie okoliczności podniesionych w punkcie 2 powyżej; art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnej, dowolnej, zamiast swobodnej oceny dowodu w

postaci opinii biegłego B. S. (2) - która została zupełnie pominięta w rozważaniach Sądu, a co do której Sąd nie wydał postanowienia o pominięciu dowodu; art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 i 232 k.p.c. wobec nieprzeprowadzenia dowodu z opinii biegłego w sytuacji gdy zachodziła taka konieczność.

W oparciu o wskazane wyżej zarzuty pozwana wniosła o: zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa; ewentualnie o uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania.

Pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i o zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem II instancji.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Tytułem niezbędnych uwag wstępnych należy zwrócić uwagę na następujące kwestie o charakterze formalnym.

Zgodnie z art. 15zsz1 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz związanych z nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1842 ze zm.), w jego aktualnym brzmieniu, niniejsza sprawa została rozpoznana w składzie jednego sędziego. Biorąc z kolei pod uwagę art. 374 k.p.c. rozpoznano ją na posiedzeniu niejawnym. Żadna ze stron nie złożyła wiążącego wniosku o przeprowadzenie rozprawy, potrzeby jej przeprowadzenia nie dostrzeżono także z urzędu, jako że do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy wystarczającym było sięgnięcie do materiału procesowego zgromadzonego w dotychczasowym postępowaniu.

Wstępnie zaznaczenia wymaga także, że granice postępowania odwoławczego obligują sąd II instancji do ponownego rozpoznania sprawy, a nie tylko stanowisk stron zgłoszonych w apelacji (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2018 r., sygnatura akt II PK 73/17 oraz powołane w nim orzecznictwo). Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 roku, III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55). Czyniąc zadość wyżej wskazanym obowiązkom Sąd odwoławczy dokonał własnej oceny przedstawionego pod osąd materiału procesowego i w jej wyniku stwierdził, że Sąd Okręgowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, a poczynione ustalenia faktyczne, zawarte w wyodrębnionej redakcyjnie części uzasadnienia zaskarżonego wyroku, nie są wadliwe i znajdują odzwierciedlenie w treści przedstawionych w sprawie dowodów. Sąd Apelacyjny ustalenia Sądu Okręgowego czyni niniejszym częścią uzasadnienia własnego wyroku, nie znajdując potrzeby ich ponownego szczegółowego przytaczania.

Trzeba zastrzec, że z przewidzianego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność odrębnego omówienia w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Wystarczy, jeśli sąd drugiej instancji odniesie się do zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem rozstrzygnięcia (tak uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2021 r., sygnatura akt I CSK 709/20 i powołane tam orzecznictwo).

W niniejszej sprawie co prawda apelująca przedstawiła, obok zarzutów wskazujących na naruszenie procedury, także zarzut naruszenia prawa materialnego, powołując naruszenie art. 6 k.c., jednakże opis tego zarzutu wyraźnie wskazuje nie na kwestionowanie przyjęcia rozkładu ciężaru dowodów wbrew temu przepisowi, lecz na podważanie oceny Sądu I instancji o niewypełnieniu tego ciężaru przez powódkę. Tym samym zarzut ten wpisuje się w kwestionowanie oceny dowodów wnioskowanych przez powódkę.

Należy zwrócić uwagę, że na dochodzone w niniejszej sprawie roszczenie składały się żądania zapłaty różnicy pomiędzy ceną central zamontowanych przez pozwaną, a tych, które powinny być zamontowane zdaniem powódki, zwrotu nadpłaconej kwoty tytułem zużytej energii elektrycznej, a także żądania zapłaty kary umownej za opóźnienie w

wykonaniu umówionych robót bądź naprawienia szkody z tego tytułu, tymczasem w apelacji powódka podniosła zarzuty wyłącznie w zakresie przyjęcia przez Sąd Okręgowy braku różnicy w cenach central wentylacyjnych. Tym samym nie doszło do zakwestionowania w apelacji ustaleń Sądu I instancji w sprawie czasu oddania robót przez pozwaną, a więc braku opóźnienia w stosunku do terminu umownego, jak też braku szkody wywołanej rzekomym opóźnieniem.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. należy zacząć od tego, że na mocy tego przepisu sąd pierwszej instancji ocenia wiarygodność i moc dowodów według swego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Przewidziana w nim swobodna ocena dowodów ujęta jest zatem w ściśle określone ramy proceduralne, przez co musi odpowiadać skonkretyzowanym warunkom określonym przez prawo procesowe. Oznacza to, po pierwsze, że sąd może oprzeć swe przekonanie jedynie na dowodach prawidłowo przeprowadzonych, z zachowaniem wymagań dotyczących źródeł dowodzenia oraz zasady bezpośredniości. Po drugie, ocena dowodów musi być dokonana na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego - obowiązkiem sądu jest bowiem dokonanie oceny przeprowadzonych dowodów oraz uwzględnienie towarzyszących im okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Po trzecie, sąd orzekający obowiązany jest przeprowadzić selekcję dowodów, tj. dokonać wyboru tych środków, na których się oparł, i ewentualnie odrzucić inne, którym odmówił wiarygodności i mocy dowodowej.

Wówczas, jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, nie można uznać, że taka ocena narusza reguły swobodnej oceny dowodów, choćby na podstawie tego samego materiału dowodowego możliwe było dokonanie ustaleń odmiennych. Tylko w przypadku gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo dokonywane jest wbrew zasadom doświadczenia życiowego, bądź też nie uwzględnia jednoznacznych związków przyczynowo-skutkowych, przeprowadzona przez ten sąd ocena może być skutecznie podważona (tak Sąd Najwyższy w wyrokach: z dnia 27 lutego 2002 roku, II CKN 817/00; z dnia 27 września 2002 roku, IV CKN 1316/00 i z dnia 16 grudnia 2005 roku, III CK 314/05).

Jak widać, samo twierdzenie skarżącej o wadliwości dokonanych ustaleń, odwołujące się do stanu faktycznego, który w jej przekonaniu odpowiada rzeczywistości, nie może być dla skutecznego podniesienia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wystarczające (por wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 stycznia 2001 roku, IV CKN 970/00; z dnia 12 kwietnia 2001 roku, II CKN 588/99; z dnia 10 stycznia 2002 roku, II CKN 572/99).

Apelująca nie wykazała choćby jednej przyczyny mogącej dyskwalifikować rozumowanie Sądu Okręgowego, w szczególności zaś nie określiła skutecznie kryteriów oceny, które Sąd ten miałby naruszyć przy ocenie dowodów, rzekomo niesłusznie przyznając im odpowiedni walor (lub odmawiając im takiego waloru). Apelująca w istocie ograniczyła się do zaprezentowania własnej, korzystnej ze swojego punktu widzenia, oceny dowodów, wybiórczo odnosząc ją do niektórych tylko dowodów i to nie w całości, lecz wyselekcjonowanych fragmentów, co nie może stanowić wystarczającej i przekonującej podstawy dla uznania skuteczności postawionych zarzutów.

Zwrócić należy uwagę, że apelująca poprzestała właściwie na enumeratywnym wymienieniu błędnych jej zdaniem ustaleń Sądu Okręgowego i wskazaniu, że z prywatnej opinii biegłego B. S. (2) można było wyciągnąć wnioski odmienne. Przedłożona przez stronę powodową opinia w jej ocenie potwierdza fakty, które miała wykazać powodowa spółka, tymczasem opinia, którą strona się posługuje, może być co najwyżej poczytana jako twierdzenie o faktach, a nie dowód na ich istnienie.

Przed Sądem pierwszej instancji zostały sporządzone: pisemna opinia biegłego sądowego K. S. z 4 stycznia 2021 r., pisemna opinia biegłego sądowego T. M. z 28 października 2021 r., a także opinia ustna biegłego sądowego T. M. z 2 marca 2022 r.

Opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi oceny zebranego materiału, gdy są do tego potrzebne wiadomości specjalne. Nie może ona być natomiast sama jako taka źródłem materiału faktycznego sprawy, ani tym bardziej stanowić podstawy ustalenia okoliczności będących przedmiotem oceny biegłego. Dlatego też wskazane w opinii

ogólne zasady sąd musi odnieść do konkretnych okoliczności rozpoznawanej sprawy, mając na uwadze ostateczne ustalenia faktyczne (wyrok SN z 26.04.2006 r., V CSK 11/06).

Przepis art. 278 § 1 k.p.c. uprawnia sąd do dopuszczenia dowodu z opinii biegłego lub biegłych, jeżeli w sprawie istnieje potrzeba wyjaśnienia okoliczności wymagających wiadomości specjalnych, a nadto do zażądania ustnego uzupełnienia opinii złożonej na piśmie, w sytuacji gdy opinia nie jest wyczerpująca lub też z innych względów, według oceny sądu, wymaga uzupełnienia lub wyjaśnienia. Powyższe instrumenty procesowe mogą być wykorzystywane stosownie do potrzeb sprawy.

Apelująca podniosła, że wnioski płynące z opinii prywatnej B. S. (2) różnią się znacząco od wniosków z opinii biegłych sądowych T. M. i K. S. i tym samym zachodziła konieczność przeprowadzenia kolejnego dowodu z opinii biegłego.

Wniosek powódki o wydanie kolejnej opinii w sprawie został oddalony przez Sąd Okręgowy w Szczecinie na rozprawie w dniu 2 marca 2022 r. jako zmierzający do przedłużenia postępowania. Pełnomocnik powódki wniósł wówczas zastrzeżenie do protokołu.

Zgodnie z treścią art. 286 k.p.c. Sąd może zażądać ustnego lub pisemnego uzupełnienia opinii lub jej wyjaśnienia, a także dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych. W ocenie Sądu Apelacyjnego opinie biegłych są zupełne, jasne i wiarygodne, opinie te precyzyjnie udzieliły odpowiedzi na zadane przez Sąd pierwszej instancji pytania, w tych okolicznościach sporządzanie kolejnej opinii jest niecelowe, a wniosek w tym zakresie zmierza jedynie do przedłużenia postępowania. Ponadto dotychczas sporządzone opinie przez biegłych sądowych pozwoliły na dokonanie ich sądowej oceny, co też prawidłowo uczynił Sąd Okręgowy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego potrzeba zażądania dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych może wynikać z tego, że złożona opinia jest niepełna lub niejasna. Od uznania sądu zależy, czy zażąda dodatkowej opinii od tego samego biegłego, czy dopuści dowód z opinii innego biegłego (biegłych). Nie jest uzasadniony wniosek strony o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego jeżeli w przekonaniu sądu opinia wyznaczonego biegłego jest na tyle kategoryczna i przekonująca, że wystarczająco wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych (por. wyrok SN z 21.11.1974 r., II CR 638/74, OSPiKA 1975/5, poz. 108). Potrzeba powołania innego biegłego powinna zatem wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z 4.08.1999 r., I PKN 20/99, OSNAPiUS 2000/22, poz. 807, oraz postanowieniu z 11.04.2018 r., III UK 111/17, LEX nr 2497990, i wyroku z 23.06.2017 r., I CSK 627/16).

Apelująca nadaje kluczowe znaczenie w sprawie prywatnej opinii B. S. (2), która w jej ocenie udzielała odpowiedzi na kwestie postawione w tezach dowodowych, którym biegli sądowi nie sprostali, co w konsekwencji doprowadziło do przegrania sporu przez powódkę. W tym zakresie należy jedynie przypomnieć, że przedstawiony przez stronę powodową dokument ma charakter dokumentu prywatnego. Dokument taki nie stanowi natomiast dowodu w zakresie zasięgnięcia wiadomości specjalnych. Strona może wprawdzie domagać się dopuszczenia dowodu z takiej ekspertyzy jako dokumentu prywatnego, jednak dowód taki może służyć wykazaniu jedynie tego, że osoba, która podpisała się pod ekspertyzą, złożyła oświadczenie zawarte w jej treści (zob. wyrok SN z 9.08.2019 r., II CSK 352/18).

Jak widać, nie można nadawać wskazanej przez skarżącą opinii żądanego przez nią charakteru i znaczenia w sytuacji, gdy w sprawie zostały sporządzone opinie biegłych sądowych sensu stricto, które były jasne, przekonujące i z uwagi na ich konstrukcję, możliwe było dokonanie ich sądowej oceny. Ponadto wątpliwości związane z opinią pisemną biegłego T. M. zostały wyjaśnione w ustnej opinii uzupełniającej.

Kolejno należy odnieść się do zarzutów skarżącej dotyczących błędnych ustaleń faktycznych. Stawiane zarzuty w znacznej mierze są polemiką z opiniami biegłych, które zostały sporządzone na potrzeby niniejszej sprawy i z oceną tych opinii dokonaną przez Sąd Okręgowy.

Sąd Apelacyjny podziela w pełni ocenę poszczególnych roszczeń powódki dokonaną przez Sąd I instancji. Powódka zarówno przed Sądem pierwszej instancji, jak i na etapie postępowania apelacyjnego, dążyła do wykazania, że

zamontowane przez pozwaną centrale klimatyzacyjne firmy (...) nie spełniły jej wymagań, albowiem nie miały wymaganych parametrów i nie były zgodne z założeniami projektu budowanego, co doprowadziło powódkę do poniesienia strat. W kontekście roszczenia o zapłatę kwoty 30.076 zł dochodzonej tytułem nadpłaconej różnicy w cenie między zamontowanymi centralami klimatyzacyjnymi, a centralami klimatyzacyjnymi planowanymi do zamontowania zgodnie z projektem, należy, po pierwsze, zwrócić uwagę, że kwota ta nie była możliwa do weryfikacji, gdyż zgodnie z § 6 ust. 1 umowy o roboty budowlane nr (...) z 29 maja 2013 r. za wykonanie przedmiotu umowy strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 920.000 zł, nieobejmujące podatku od towarów i usług. Wynagrodzenie to miało obejmować wszystkie czynniki cenotwórcze dla należytego wykonania przedmiotu niniejszej umowy. (k.15), przy czym w umowie, w załącznikach i aneksach nie wyszczególniono cen poszczególnych przedmiotów. Po drugie, zawarcie przedmiotowej umowy o roboty budowlane zostało poprzedzone prowadzeniem negocjacji i ustaleń, które odnosiły się do warunków współpracy stron, wynagrodzenia, cen i rodzaju urządzeń, które miały być dostarczone i zamontowane przez pozwaną jako wykonawcę w ramach realizacji inwestycji. W ramach tych negocjacji zdecydowano o zakupie i montażu central wentylacyjnych firmy (...). O centralach wentylacyjnych firmy (...) mowa jest w ofercie techniczno-handlowej nr (...) z 27 maja 2013 r. (k. 33-35) oraz w protokole przekazania placu budowy z 27 września 2013 r. (k. 21-22). Należy podzielić zapatrywania Sądu Okręgowego, że roszczenie o zapłatę kwoty 30.076 zł nie mogło zostać uwzględnione, gdyż przedmiotem umowy objęte zostały centrale firmy (...), ponadto pozwanej należała się ustalona z góry kwota bez rozliczania poszczególnych wydatków. Należy także uznać za słuszną ocenę, że cena zamontowanych central jest pojęciem zupełnie względnym, albowiem wykonawca mógł zakupić tego rodzaju urządzenia po zupełnie innej cenie niż np. powódka, czy jakakolwiek osoba fizyczna.

W odniesieniu do ustaleń Sądu Okręgowego na temat parametrów zamontowanych central należy wskazać, że Sąd pierwszej instancji w tym zakresie oparł się na opiniach biegłych sądowych, gdyż dokonanie tego rodzaju ocen wymagało wiedzy specjalistycznej. Odnosząc się do zarzutu apelującej, dotyczącego ustalenia, że zamontowane centrale (...) są równoważne centralom firmy (...), należy wskazać, że oceny takiej dokonał bardzo jednoznacznie biegły sądowy T. M. w opinii pisemnej (k. 680), opinię tę podtrzymał w ramach opinii ustnej w dniu 2 marca 2022 r. (k. 735-739). Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut skarżącej, że biegły nie naprowadził żadnych okoliczności uzasadniających postawienie tego typu tezy, albowiem biegły dokonał precyzyjnego porównania central i wskazał np. że zastosowano ten sam rodzaj odzysku ciepła, oraz ten sam rodzaj ogrzewania powietrza.

Kolejne zarzuty odnoszące się do ustaleń faktycznych dotyczą nieprzeprowadzenia przez biegłych ani jednego pomiaru i badań w wyniku czego błędnie ustalono, że zamontowane centrale posiadają właściwą wydajność i spełniają zadane parametry techniczne, a także mają podobną wydajność cieplną. W tym zakresie należy wskazać, że biegły sądowy T. M. w swojej opinii w źródłach informacji wskazał, że są to III tomy akt niniejszej sprawy, a także wizja lokalna przeprowadzona w dniach 31 sierpnia 2021 r. i 24 września 2021 r. z udziałem stron, natomiast biegły K. S. wskazał, że posłużył się dokumentacją akt niniejszej sprawy. Należy zaznaczyć, że zadaniem biegłych sądowych było udzielenie odpowiedzi na postawione przez Sąd pytania w kwestiach wymagających wiedzy specjalistycznej i jeśli w ocenie biegłych zapoznanie się ze zgromadzoną dokumentacją i dokonanie wizji lokalnej są wystarczającymi środkami do rzetelnego udzielenia odpowiedzi na te pytania, to nie istnieją podstawy, aby w tym zakresie opinie biegłych kwestionować.

Skarżąca wskazała jako błąd w ustaleniach faktycznych, że pozwana złożyła prawdziwe zapewnienie, przy składaniu oferty, że oferowane przez nią centrale są równoważne centralom (...). W ocenie Sądu Apelacyjnego powódka zdaje się nie zauważać, że przeprowadzone postępowanie dowodowe wskazało, że zastosowane centrale są centralami równoważnymi, tym samym nie można było dokonać innej oceny zapewnienia pozwanej. Niezależnie od powyższego, to sama powódka zaakceptowała właśnie te centrale, które zostały zamontowane, a o ile miała przed podjęciem tej decyzji jakiegokolwiek wątpliwości, to winna była zasięgnąć niezbędnych informacji w celu dokonania odpowiedniego wyboru. Powódka, jako przedsiębiorca, jest zobowiązana do zachowania należytej staranności zgodnie z jej podwyższonym miernikiem (art. 355 § 2 k.c.), toteż brak takiej staranności nie może obciążać kontrahenta.

Co do zarzutu błędnego ustaleniu biegłego w zakresie konserwacji i przeglądów urządzeń, jako dokonanego w oparciu o jeden zabrudzony filtr, który znajdował się w okresie międzyprzeglądowym, należy stwierdzić, że lektura

opinii biegłego sądowego wskazuje, że oceny w tym zakresie biegły dokonał w oparciu o stwierdzoną podczas wizji lokalnej degradację i uszkodzenia poszczególnych central wentylacyjnych i wskazał na uszkodzenia powłok wewnętrznych centrali wentylacyjnej N1W1, nieodwracalne zabrudzenia wymienników odzysku oraz wymienników (nagrzewnic) w centralach, brak nadzoru i regularnej kontroli elementów automatyki central wentylacyjnych, czego konsekwencją m.in. było doprowadzenie do zamarznięcia nagrzewnic central wentylacyjnych. Poza tym nie zasługuje na uwzględnienie zarzut, że Sąd błędnie uznał, że powódka nie prowadzi konserwacji i przeglądów, podczas gdy z opinii biegłego wynika jednoznacznie, że obecnie przeglądy serwisowe są wykonywane, skoro powódka nie potrafiła określić, w jakim zakresie i w jakich odstępach czasu.

Następnie w odniesieniu do oceny biegłego, czy dokumentacja projektowa określała maksymalną liczbę osób przebywających w poszczególnych pomieszczeniach oraz tego czy powódka użytkuje obiekt niezgodnie z założeniami projektowymi, biegły dokonał analizy kilku czynników, tj. przekraczania dopuszczalnej, założonej w projekcie ilości osób przebywających w poszczególnych pomieszczeniach, zastosowania w pomieszczeniach urządzeń oświetleniowych, które wydzielają duże ilości ciepła, otwieranie okien w pomieszczeniach podczas ich użytkowania. Biegły wyciągnął wniosek, że niewłaściwy sposób eksploatacji obiektu wpływa bezpośrednio na zaburzenie funkcjonowania urządzeń wentylacji i klimatyzacji oraz niemożność osiągnięcia parametrów określonych w projekcie. Nie sposób tych wniosków uznać za nieuprawnionych w oparciu o wyjaśnienia zawarte w wydanej opinii.

Sąd Apelacyjny podziela także ocenę Sądu Okręgowego, co do nieuwzględnienia roszczenia o zapłatę kwoty 12.018 zł tytułem poniesionej przez powódkę nadwyżki w kosztach zużycia energii elektrycznej w dwuletnim okresie eksploatacji zamontowanych central klimatyzacyjnych oraz kosztów związanych ze znaczną różnicą parametrów poboru mocy pomiędzy zamontowanymi centralami, a centralami, które w ocenie powódki winny być zamontowane. W tym kontekście należy ponownie przywołać przeprowadzone w sprawie opinie biegłych sądowych, albowiem do ustalenia ww. kwestii konieczne było zasięgnięcie do wiedzy specjalistycznej. Biegli stwierdzili, że precyzyjne wskazanie zużycia energii elektrycznej nie jest możliwe, z uwagi na braki w materiale dowodowym, albowiem nie przedstawiono kart doborowych urządzeń, które pozwoliłyby na ustalenie różnic w tym zakresie. Z faktu, że zachodzą różnice w poborze energii elektrycznej pomiędzy tymi dwoma urządzeniami skutki prawne wywodziła strona powodowa, jednak nie dostarczyła ona wystarczającego materiału dowodowego, który by pozwolił na ustalenie wskazanych różnic.

Powinno być oczywiste, także w świetle powyższych rozważań, że ciężar udowodnienia faktu należy do powinności osoby, która z faktu tego wyprowadza następstwa (skutki) prawne. Oznacza to, że konsekwencje nieudowodnienia faktu obciążają osobę, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Istotne jest, że dany fakt nie został udowodniony, a nie to, z jakiej przyczyny sąd nie powziął przekonania o prawdziwości faktów (por. B. Szolc-Nartowski [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, red. M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak, Warszawa 2022, art. 6). Każdy z wezwanych biegłych zwracał uwagę, że w oparciu o dostępny im materiał dowodowy nie są w stanie precyzyjnie określić różnic zużycia energii elektrycznej i ciepłej.

Jak widać, nie zasługuje na uwzględnienie zarzut uznania przez Sąd pierwszej instancji, że zastosowane centrale dają wyższe koszty zużycia energii elektrycznej aniżeli centrale firmy (...). Można nadto powtórzyć, że roszczenie to nie mogło być uwzględnione także co do zasady, skoro centrale zamontowane przez pozwaną, a kwestionowane, także w aspekcie zużycia energii, zostały wskazane w umowie stron.

Jak już była mowa, skarżąca w apelacji nie podniosła żadnych zarzutów w sprawie rozstrzygnięcia co do roszczenia o zapłatę kary umownej lub odszkodowania za szkodę wywołaną rzekomym opóźnieniem wykonania robót przez pozwaną. W związku z powyższym pozostaje jedynie zasygnalizować, że wobec niekwestionowanych ustaleń faktycznych w omawianym zakresie ocena prawna dokonana przez Sąd I instancji jest całkowicie prawidłowa.

Słusznie Sąd Okręgowy przyjął, że w tym zakresie powódka nie sprostowała spoczywającemu na niej ciężarowi dowodowemu i nie wykazała, że do opóźnienia faktycznie doszło. Na brak opóźnienia wskazywali przede wszystkim świadkowie, a ponadto na dzień 6 lutego 2015 r. zaplanowano odbycie spotkania inauguracyjnego z okazji zakończenia

przebudowy, a odbycie tego spotkania zostało zainicjowane przez powódkę. Powódka zatem nie wykazała ani opóźnień, które uzasadniałyby uwzględnienie zapłaty z tytułu kary umownej, ani tym bardziej nie wykazała wydatków poniesionych w związku z dłuższym przebywaniem pozwanej spółki na budowie. Tym samym trzecie żądanie powódki także nie zasługiwało na uwzględnienie i ocena Sądu Okręgowego w tym zakresie jest prawidłowa.

Reasumując, zaskarżony wyrok odpowiada prawu. Nie zachodzi dochodzona przez powódkę odpowiedzialność pozwanej, ani na podstawie art. 471 k.c., ani na podstawie art. 483 k.c. Powódka nie wskazała też jakichkolwiek okoliczności, które uzasadniałyby odpowiedzialność deliktową pozwanej w zakresie roszczeń dochodzonych pozwem. Mając na uwadze powyższe należało oddalić apelację na podstawie art. 385 k.p.c., jako bezzasadną.

Orzeczenie o kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym uwzględnia zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy. Koszty pozwanej obejmują wynagrodzenie zastępującego go adwokata, ustalone na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Leon Miroszewski